

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ
№ 28 БАСПАСӨЗ Р Е Л И З І
2011 жылғы 7 қыркүйек

Қаржы нарығындағы ахуал туралы

1. Инфляция

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің ресми деректері бойынша 2011 жылғы тамызда инфляция 0,3% (2010 жылғы тамызда – 0,0%) деңгейінде қалыптасты. Азық-түлік тауарларының бағасы 0,1% (төмендеуі 0,1%) төмендеді, азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 0,5% (өсуі 0,4%) және ақылы қызмет көрсету – 0,5% (төмендеуі 0,1%) өсті.

Азық-түлік тауарлары нарығында өткен айда көбінесе жұмыртқа - 2,6%, ет және ет өнімдері 1,7%, оның ішінде қой еті – 2,6%, сиыр еті – 2,4%, жылқы еті – 1,7% қымбаттады. Жарма өнімінің бағасы - 0,9%, оның ішінде тары – 2,8% және сұлы жармасы – 1,9% көтерілді. Жеміс және көкөністер 6,0%, қант – 0,5% арзандады.

Азық-түлікке жатпайтын тауарлар тобында бензиннің бағасы 3,1% өсті, дизель отыны 4,0% қымбаттады.

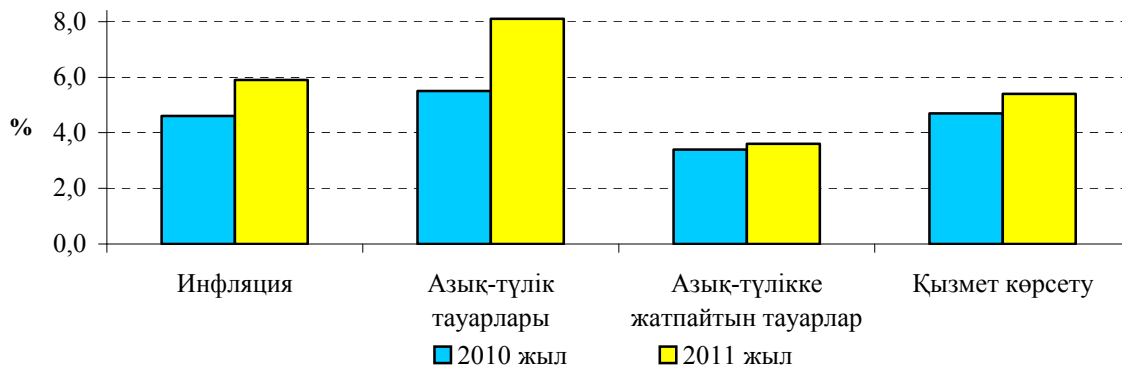
Ақылы қызмет көрсету құрылымында тұрғын үй-коммуналдық саланың қызмет көрсетуі үшін ақы төлеу 0,2%, оның ішінде қоқыс жинау 1,4%, тұрғын үйді жалға алу – 0,9%, тасымалданатын газ – 0,7% өсті. Көлік қызметі үшін ақы төлеу 2,3% өсті, оның ішінде автомобиль көлігінің қызметі үшін баға 2,7%, теміржол көлігі – 1,7% көтерілді.

2011 жылғы қаңтар-тамыз үшін инфляция 5,9% (2010 жылғы қаңтар-тамызда – 4,6%) болды.

2011 жылғы 8 айда инфляция қарқынының жедел дамуына азық-түлік тауарларының қымбаттауы себепші болды, олардың бағасы осы кезеңде 8,1% (2010 жылғы қаңтар-тамызда – 5,5%) өсті. Азық-түлікке жатпайтын тауарлар 3,6% (3,4%) және ақылы қызмет көрсету – 5,4% (4,7%) қымбаттады (1-график).

1-график

2010 және 2011 жж. қаңтар-тамыздағы инфляция және оның құрамдас бөліктері

2011 жылғы тамызда инфляция жылдық көрсетуде 9,0% (2010 жылғы желтоқсанда – 7,8%) болды. Азық-түлік тауарлары 12,8% (10,1%), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 5,8% (5,5%), ақылы қызмет көрсету – 7,5% (6,8%) қымбаттады.

2. Халықаралық резервтер және ақша агрегаттары

2011 жылғы тамызда Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтері төмендеді. Ұлттық Банктің жалпы халықаралық резервтері 2,6%-ға 36,0 млрд. АҚШ долл. дейін азайды (жыл басынан бері – 27,4% өсті). Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтері 2,7% азайды және 35,5 млрд. АҚШ долл. болды (жыл басынан бері – 27,9% өсті). Ішкі валюта нарығында валютаны сату, Үкіметтің сыртқы борышына қызмет көрсету, Ұлттық қордың активтерін алтынвалюта резервтерінің шоттарынан толықтыру Үкіметтің Ұлттық Банктегі шоттарына валюталардың түсуімен және банктердің Ұлттық Банктегі шетел валютасындағы корреспонденттік шоттарындағы қалдықтардың өсуімен ішінара бейтараптандырылды. Нәтижесінде, таза валюта активтері (ЕАВ) 2011 жылғы тамызда 4,4% азайды. Алтындағы активтер әлемдік нарықта оның бағасының өсуі есебінен 13,2% өсті.

2011 жылғы тамызда елдің халықаралық резервтері тұтастай алғанда, Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтерін қоса алғанда (алдын ала деректер бойынша 40,4 млрд. АҚШ долл.) 0,9% өсті және 76,4 млрд. АҚШ долл. болды (жыл басынан бері – 28,9% өсті).

Ақша базасы 2011 жылғы тамызда 9,7% тарылды және 2885,7 млрд. теңге (жыл басынан бері – кеңеюі 12,2%) болды. Тар ақша базасы, яғни екінші деңгейдегі банктердің Ұлттық Банктегі мерзімді депозиттерін есептемегендегі ақша базасы 2620,7 млрд. теңгеге дейін 5,0% кеңейді.

2011 жылғы шілдеде ақша массасы 4,1%-ға 9741,6 млрд. теңгеге дейін өсті (жыл басынан бері – 14,8% өсті). Айналыстағы қолма-қол ақша көлемі 3,6% өсті және 1234,2 млрд. теңге болды (жыл басынан бері – 7,5% өсті). Банк жүйесіндегі депозиттер 2011 жылғы шілдеде 4,1%-ға 8507,3 млрд. теңгеге дейін өсті (жыл басынан бері – 16,0% өсті). Ақша массасының құрылымындағы депозиттер үлесі 2011 жылғы шілдеде депозиттердің және айналыстағы қолма-қол ақша көлемінің іс жүзінде бірдей өсуі салдарынан бұрынғы 87,3% деңгейінде қалды.

Ақша мультипликаторы ақша массасының өсу қарқынымен салыстырғанда ақша базасының неғұрлым жоғары қарқынмен кеңеюі салдарынан 2011 жылғы маусымдағы 3,24-тен 2011 жылғы шілденің қорытындысы бойынша 3,05-ге дейін төмендеді.

3. Валюта нарығы

2011 жылғы тамызда ішкі валюта нарығындағы ахуал шетел валютасы сұранысының оның ұсынысынан асуы жағдайында қалыптасты. Осы ай ішінде теңгенің АҚШ долларына бағамы 1 АҚШ доллары үшін 145,89-147,18 теңге диапазонында өзгерді. 2011 жылғы тамызда теңге 0,2% әлсіреді және теңгенің биржалық бағамы айдың аяғында 1 доллар үшін 146,46 теңгені құрады.

Тамызда Қазақстан қор биржасындағы биржалық операциялар көлемі қосымша сауда-саттықтағы мәмілелерді ескере отырып, шілдемен салыстырғанда 55,6% ұлғайып, 7,4 млрд. АҚШ долл. болды. Биржадан тыс валюта нарығында операциялар көлемі 20,2% өсіп, 5,1 млрд. АҚШ долл. құрады.

Тұтастай алғанда ішкі валюта нарығындағы операциялар көлемі 38,9% төмендеді және 12,5 млрд. АҚШ долларын құрады.

4. Мемлекеттік бағалы қағаздар нарығы

2011 жылғы тамызда Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздарын орналастыру бойынша 5 аукцион болды. Оларға 5 жылдық МЕОКАМ (16,2 млрд. теңге), 7, 11,15 жылдық МЕУКАМ (тиісінше 12 млрд. теңге, 11,4 млрд. теңге және 11,5 млрд. теңге), 18 жылдық МЕУЖКАМ (12 млрд. теңге) орналастырылды.

Орналастырылған бағалы қағаздар бойынша тиімді кірістілік 5 жылдық МЕОКАМ бойынша 3,28%, 7, 11,15 жылдық МЕУКАМ бойынша тиісінше 3,85%, 4,90%, 5,50% және 18 жылдық МЕУЖКАМ бойынша инфляция деңгейінен 0,01% жоғары болды.

Қаржы министрлігінің айналыстағы бағалы қағаздарының көлемі өткен аймен салыстырғанда 1,7%-ға ұлғайып, 2011 жылғы тамыздың аяғында 1875,1 млрд. теңге болды.

Қазақстан Ұлттық Банкінің қысқа мерзімді ноттары. Ұлттық Банк ноттарының эмиссия көлемі 2011 жылғы шілдемен салыстырғанда 36% азайып, 2011 жылғы тамызда 117,4 млрд. теңге болды.

Қысқа мерзімді ноттардың кірістілігі 2011 жылғы шілдедегі 0,83%-дан 2011 жылғы тамызда 1,42%-ға дейін ұлғайды.

Айналыстағы ноттардың көлемі 2011 жылғы шілдемен салыстырғанда 15,4% төмендеп, 2011 жылғы тамыздың аяғында 989,8 млрд. теңге болды.

5. Банкаралық ақша нарығы

2011 жылғы шілдеде орналастырылған банкаралық депозиттердің жалпы көлемі 2011 жылғы маусыммен салыстырғанда 29,5% қысқарып, баламасы 2833,9 млрд. теңге болды.

Орналастырылған банкаралық теңгелік депозиттердің көлемі 14,7% төмендеп, 1692,9 млрд. теңгені құрады (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 57,3%). Бұл ретте орналастырылған банкаралық теңгелік депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы шілдеде 0,62%-дан 0,67%-ға дейін өсті.

Ұлттық Банктің банктерден тартқан депозиттерінің көлемі 2011 жылғы маусыммен салыстырғанда 2011 жылғы шілдеде 1678,3 млрд. теңгеге дейін 3,1% өсті.

2011 жылғы маусыммен салыстырғанда 2011 жылғы шілдеде доллармен орналастырылған депозиттердің көлемі 35,6% төмендеп, 7,8 млрд. АҚШ долл. құрады (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 38,5%). Доллармен орналастырылған депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 2011 жылғы маусымда 0,11%-дан 0,10%-ға дейін өзгерді.

2011 жылғы шілдеде еуромен орналастырылған депозиттердің көлемі 0,3 млрд. еуроны құрай отырып, 62,4% азайды (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 2,2%). Еуромен орналастырылған депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 1,13%-дан 0,83%-ға дейін төмендеді.

Ресей рублімен орналастырылған депозиттердің көлемі 2011 жылғы шілдеде 42,0%-ға азайып, 11,1 млрд. рубльді құрады (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 2,1%). Ресей рублімен орналастырылған депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 3,02%-дан 3,25%-ға дейін өсті.

Шетел валютасындағы банкаралық депозиттердің үлесі 2011 жылғы шілдеде орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 50,6%-дан 42,7%-ға дейін төмендеді. Резидент емес банктерде орналастырылған шетел валютасындағы депозиттердің үлесі 50,5%-дан 42,2%-ға дейін төмендеді.

6. Депозит нарығы

Резиденттердің депозиттік ұйымдардағы депозиттерінің жалпы көлемі 2011 жылғы шілдеде 8507,3 млрд. теңгеге дейін 4,1% көтерілді (жыл басынан бері 16,0% өсті). Заңды тұлғалардың депозиттері 6008,8 млрд. теңгеге дейін 4,9% өсті, жеке тұлғалардың депозиттері 2498,6 млрд. теңгеге дейін 2,4% өсті.

2011 жылғы шілдеде шетел валютасындағы депозиттердің көлемі 2649,9 млрд. теңгеге дейін 5,1% көтерілді, ұлттық валютадағы депозиттер 5857,5 млрд. теңгеге дейін 3,7% ұлғайды. Теңгедегі депозиттердің үлес салмағы 2011 жылғы маусыммен салыстырғанда 2011 жылғы шілдеде шамалы төмендеп, 68,9% құрады.

Халықтың банктердегі салымдары (резидент еместерді қоса алғанда) 2011 жылғы шілдеде 2536,9 млрд. теңгеге дейін 2,3% өсті (жыл басынан бері 12,8% өсті). Халықтың салымдары құрылымында теңгедегі депозиттер 1487,0 млрд. теңгеге дейін 4,0% өсті, шетел валютасындағы депозиттер 1049,9 млрд. теңгеге дейін 0,1% ұлғайды. Нәтижесінде теңгедегі депозиттердің үлес салмағы 57,7%-дан 58,6%-ға дейін өсті.

2011 жылғы шілдеде банктік емес заңды тұлғалардың теңгедегі мерзімді депозиттері бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 2,9% (2011 жылғы маусымда – 3,1%), ал жеке тұлғалардың депозиттері бойынша 7,6% (7,6%) құрады.

7. Кредит нарығы

Банктердің экономиканы кредиттеуінің жалпы көлемі 2011 жылғы шілдеде 8184,3 млрд. теңгені құрап, 3,2%-ға көтерілді (жылдың басынан бастап өсуі 7,8%).

Ұлттық валютадағы кредиттердің көлемі 5050,4 млрд. теңгеге дейін 3,9%-ға артты, шетел валютасында – 3133,9 млрд. теңгеге дейін 2,0% көбейді. 2011 жылғы шілдеде теңгедегі кредиттердің үлес салмағы 2011 жылғы маусыммен салыстырғанда 61,3%-дан 61,7%-ға дейін ұлғайды.

2011 жылғы шілдеде ұзақ мерзімді кредиттеу 6803,9 млрд. теңгеге дейін 3,1%-ға артты, қысқа мерзімді кредиттеу 1380,4 млрд. теңгеге дейін 3,5% көбейді. 2011 жылғы шілдеде ұзақ мерзімді кредиттердің үлес салмағы 2011 жылғы маусыммен салыстырғанда аздап төмендеді және 83,1% болды.

2011 жылғы шілдеде заңды тұлғаларға кредиттер 5950,6 млрд. теңге болып, 4,0%-ға өсті, жеке тұлғаларға кредиттер 2233,7 млрд. теңгеге дейін 1,0% ұлғайды. Жеке тұлғаларға кредиттердің үлес салмағы 2011 жылғы маусымда 27,9%-дан бастап 2011 жылғы шілдеде 27,3%-ға дейін төмендеді.

Шағын кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу 2011 жылғы шілдеде 1370,9 млрд. теңгеге дейін 3,1% көбейді, бұл экономикаға кредиттердің жалпы көлемінің 16,8%-ын құрайды.

Банктердің экономикаға кредиттерінің неғұрлым айтарлықтай сомасы салалық бөлуде сауда (жалпы көлемдегі үлесі – 20,5%), өнеркәсіп (11,5%), құрылыс (18,4%), көлік (4,0%) және ауыл шаруашылығы (3,7%) сияқты салаларға тиесілі.

2011 жылғы шілдеде банктік емес заңды тұлғаларға ұлттық валютамен берілген кредиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 12,0% (2011 жылғы маусымда – 11,9%), жеке тұлғалардікі – 21,0% (19,4%) болды.